

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. Specierum intentionalium vera quidditas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Quæst. I. Sect. II. de Specieb. intentional. 451

do, quomodo est signum illius, idest facit venire in cognitionem illius. Potest autem aliquid esse similitudo alterius, etiam si sit illi dissimile.

Secunda obiectio.

Obiicitur secundò. Propterea obiectum non habet vim representandi seipsum formaliter sine media specie, quia est nimis materiale: ergo neque obiectum potest ipsam speciem producere, quæ minus est materialis, quàm obiectum.

Respondeo speciem esse minus materiale quàm obiectum, quia est subtilior & tenuior obiecto, sed illa est nihilominus semper minus nobilis quàm obiectum. Ratio autem cur obiectum non possit representare seipsum formaliter est sepe illius distantia, & nimia etiam materialitas; plura enim requiruntur ad producendam speciem expressam, quàm ad producendam speciem impressam.

Tertia obiectio.

Obiicitur tertio. Si species est imago ipsius obiecti, debet prius cognosci, quàm obiectum cognoscatur per eam, quia propter quod vnumquodque tale, & illud magis; neque per aliquid ignotum possumus duci ad cognoscendum aliquid etiam ignotum. Sed species non cognoscuntur ante cognitionem obiecti: ergo species non est imago ipsius obiecti. Accedunt alia plura quæ spectant ad naturam specierum; quomodo infinites producantur & corrumpantur in oculo quoties aperitur aut clauditur; quomodo contrariorum obiectorum species sint in oculo sine vlla permixtione; quomodo accidentia solo numero possint esse simul in eodem subiecto.

Respondeo negando speciem debere cognosci antequam cognoscatur obiectum; nam aliud est signum instrumentale, quod prius cognoscitur quàm ducat in cognitionem alterius, ut imago Cæsaris, quæ prius cognosci debet, quàm Cæsa-rem representet. Aliud est signum formale, quod prius debet cognosci quàm ducat in cognitionem ipsius obiecti; sed idè dicitur signum, quod ex parte obiecti concurrat effectivè ad cognitionem illius. Verum enim est, quod extra istas species nullum aliud sit in rerum natura signum formale; rationes enim allatæ demonstrant illas dari. Reliqua quæ obiiciuntur, pertinent ad ea quæ de specierum natura & causis dicenda sunt.

SECTIO II.

Specierum intentionalium vera quidditas.

Robata existentia specierum, sequitur ut dicatur quid illæ sint: quidditas autem illa continet sine dubio verum illius genus, propriam differentiam, & obiectum: quæ tria priusquam explicem.

Species sunt accidentia.

Certum sit primò, species istas vera esse accidentia, non autem substantias; species enim omnes sensibiles producuntur ab accidentibus: deinde penetrari deberent cum oculo & cum aëre, si essent corpora. Species etiam sensus interni, siue (ut vocant) phantasmata, penetrari deberent cum ipso cerebro, quod sanè non posset capere illa omnia, præsertim in hominibus crudis, quorum scientia onus esset gravissimum. Imò species intelligibiles si essent substantiæ, de nouo deberent creari. Quoties ergo dicitur potentia informata speciebus vniri, & fieri obiectum ipsum intelligibile, significatur vnio accidentalis, & informatio similitudinis obiecti. Dicuntur etiam species esse qualitates intentionales, quod per eas mouentur sensus, & intellectus, ut rebus intendunt sentiendi & intelligendo.

Eorum de finitio.

Certum est secundò, speciem rectè definiti, Est similitudo virtualis obiecti, determinans & complens

A potentiam cognoscentem, & cum ipsa formalem obiecti similitudinem ex parte ipsius obiecti. In qua definitione tria sunt difficilia. Primò, quomodo species sit virtualis similitudo ipsius obiecti: secundò, quomodo sit principium partiæ cognitionis: tertio, quomodo per eam cognoscatur sensibile proprium, & sensibile commune.

S. I.

An, & quomodo species sit vera obiecti similitudo.

Dico primò, speciem impressam non esse similitudinem realem, aut etiam formalem obiecti cogniti; sed esse similitudinem duntaxat virtualem, & effectiuam.

Ratio est, quia duplex in genere similitudo distingui debet; alia est realis, alia intentionalis. Similitudo realis est vnitatis duorum in aliquare, atque adeò, quod maior est vnitatis, eò maior est similitudo. Est autem maior in essentia, quàm in aliquo accidente. In essentia perfectam habent & planè numericam vnitatem tres personæ diuinæ; specificam similitudinem habent duo homines, accidentalem duo alba. Similitudo intentionalis ea est, quæ facit obiectum præsens potentia cognoscenti, ideoque vocatur representatio. Vnde video posse aliquid quatuor modis similitudinem esse alterius.

Similitudo duplex.

Primò ita ut participet eius essentiam; albedo v. g. similitudo est alterius albedinis. Volunt autem aliqui cum Durando & Vallesio, species impressas comodo esse similitudines obiectorum, speciem videlicet albedinis esse albedinem; quod manifestè falsum est, nam in intellectu Angeli, ubi sunt species, essent stabula infinita bouum & pecorum. Imò album & nigrum esse non possunt in eodem subiecto, & tamen species eorum simul sunt, tum in aëre, tum in oculo. Secundò potest aliquid ita esse alterius similitudo, ut non sit quidem eiusdem cum illo nature, sed sit quoddam idolum & imago illius, in qua prius cognita cognoscatur aliud; ut imago Cæsaris est realis imago illius, quin licet eandem non habeat essentiam, similia tamen habet lineamenta: vnde sit, ut prius illa debeat cognosci, quàm ducat in cognitionem Cæsaris. Speciem impressam esse hoc modo imaginem obiecti, videntur velle illi omnes, qui aiunt species in speculo videri, non autem obiecta. Sed experientiâ sanè constat, cognosci sæpè obiecta non cognitis speciebus: verum autem videantur etiam aliquando species, infra videro.

Similitudo secundum essentiam.

Similitudo figuræ.

Tertio potest aliquid esse alterius similitudo formalis intentionalis, quæ scilicet non prius cognoscitur, sed seipsa facit obiectum cognosci; quæ propriè cognitio est, & dicitur species expressa. Hoc modo species impressa non est similitudo, cum non sit actualis cognitio, alioqui semper intellectus omnia cognosceret actu, quorum habet species. Quarto aliquid appellatur virtualis similitudo, quæ formalem similitudinem efficienter producit: quo solum ultimo modo species impressa esse potest imago, quia producit imaginem formalem, seu cognitionem obiecti, complendo & determinando potentiam ut illam producat.

Obiicitur primò. Si species impressa est imago obiecti, quia producit effectivè cognitionem, potentia etiam ipsa, quæ concurret effectivè ad productionem cognitionis, erit etiam imago virtualis ipsius obiecti; quod tamen nullus adhuc Philosophus dixit.

Prima obiectio.

Respondeo, speciem esse imaginem virtuales obiecti, ex eo quod concurrat effectiue ad cognitionem tanquam aliquid se tenens ex parte obiecti, idest faciendo ipsum obiectum præsens potentia; quo pacto potentia non concurrat ad cognitionem; non enim se tenet ex parte obiecti, idem potentia non est imago virtualis obiecti, quamvis efficiat cognitionem.

Secunda
obiectio.

Obicitur secundò. Species visibilis ipsius coloris reuerà videtur in speculo, & quando radij solares per vitrum transeunt coloratum, videntur illius vitri species in pariete opposito. Et similiter etiam per foramen illud cubiculi clausi, de quo nuper dixi, videntur in charta species rerum extrapositarum: ergo illæ species sunt colores, vel certe sunt similitudines prius cognita.

Respondeo nunquam videri species, vt postea demonstrabitur; & si aliquando viderentur, non essent tamen colores, neque similitudines prius cognita, cum sæpe cognoscatur obiectum sine illis.

S. II.

Vtrum species impressa concurrat effectiue ad cognitionem.

Habemus igitur primam illam partem definitionis proposita, quæ dicebatur species esse virtualis similitudo obiecti cognoscibilis. Addebatur autem, determinans & complens potentiam cognoscen-

tem, & efficiens cum ea cognitionem ex parte obiecti. Quibus verbis verba priora magis explicantur. Potentia nimirum est de se indifferens ad plures actus eliciendos circa plura obiecta, & incompleta est ad producendam similitudinem obiectorum, quæ non continet in esse intelligibili. Debet ergo compleri, & determinari ab aliqua specie.

Difficultas igitur tota nunc est, vtrum species determinet, & compleat potentiam effectiue producendo ipsam cognitionem; an verò solum extrinsecè, sicut præmissæ determinant intellectum ad eliciendam conclusionem; & sicut cognitio intellectus determinat voluntatem.

Species
effectiue
concurrat.

Dico secundò, species impressas effectiue concurrere simul cum potentiis ad eliciendam cognitionem. Ita docent Suarez *disput. 18. Metaphys. sect. 1. & tomo primo in primam partem, lib. 2. c. 12.* Vaquez 1. *parte disp. 43. n. 8.* Quibus præiit Augustinus *lib. 9. de Trinit. cap. 12.* vbi ait liquidò tenendum esse, quod omnis res, quaecumque cognoscimus, congenerat in nobis notitiam sui. Notitia enim ab utroque paritur, cognoscente & cognito; cum autem obiectum sapius absit, vel etiam si sit præsens, non possit immediatè cum intellectu coagere, & vnum principium constituere, substituit sibi speciem, quasi semen, quo intellectus concipiat & pariat notitiam.

Triplex
ratio.

Ratio ergo est, quia necessaria est species impressa vt determinet, & compleat in actu primo potentiam de se omnino insufficientem ad producendam cognitionem obiecti: sed non potest determinare aut complere in actu primo potentiam, nisi addendo ei nouam actiuitatem; ergo species impressa nouam addit actiuitatem potentia, idest concurrat cum illa effectiue. Maior euident est, quia potentia, quæ incompletam habet actiuitatem, non potest fieri completa, nisi accipiendo nouam actiuitatem: ergo si species compleat potentiam, debet illi dare nouam actiuitatem. Deinde si species non compleret potentiam producendo aliquid effectiue, posset obiectum remotum sufficienter illam de-

terminare, & complere; si enim non agit ad determinationem, non requiritur propinquitas.

Denique si species non determinaret potentiam actiue, sed quasi formaliter, semper illam determinaret, quando est in ipsa potentia; & sic homo & Angelus semper intelligerent omnia obiecta, quorum habent species.

Obicitur primò. Voluntas determinari potest ab intellectu, etiam si intellectus non producat actum voluntatis cum ipsa voluntate: ergo intellectus etiam determinari à specie, quamvis species non agat. Similiter etiam præmissæ determinant intellectum ad assensum conclusionis sine actione vlla.

Respondeo negando paritatem; cognitio enim determinat voluntatem, & præmissæ determinant intellectum ad conclusionem sine vlla actione; quia intellectus est completus ad eliciendam conclusionem, nec completur à præmissis. Voluntas etiam completa est ad eliciendam amorem, nec completur ab intellectu. Potentia verò cognoscens sine specie non est completa, cum non contineat obiectum in ratione intelligibilis, alioqui contineret etiam in ratione entis.

Instabis. Non apparet vlla ratio, cur voluntas completa sit ad votum sibi proprium, idest amorem, quem ipsa sola producit; intellectus autem sit incompletus ad producendam cognitionem. Sicut enim intellectus non continet obiectum quodlibet in ratione cognoscibilis, sic voluntas non continet in ratione appetibilis.

Respondeo, discrimen esse inter actum voluntaris, qui est amor; & actum intellectus, qui est imago: amor enim non exigit fieri à termino amato; imago autem formalis exigit procedere à termino representato: vnde dicitur quod filius non potest esse imago patris nisi procedat à patre. Intellectus itaque incompletus est ad producendam cognitionem, voluntas non est incompleta ad producendum amorem.

Obicitur secundò. Actus vitalis necessariò procedit à principio vitali: species non est principium vitale: ergo non potest species producere actum vitalem.

Respondeo actum vitalem debere quidem pendere saltem inadæquatè à principio vitali, sed pendere præterea posse inadæquatè à principio aliquo non vitali, alioqui non posset produci ab ipso habitu.

S. III.

An & quomodo species concurrat ad cognitionem sensibilis communis & proprii.

Dixi necessarium esse concursum speciei ad cognitionem obiectorum, quæ sensu percipiuntur; sed difficultas est, vtrum species sensibilis proprii sufficiat ad cognitionem sensibilis communis; an verò duplex requiratur species, altera quæ representet sensibile commune. Quod priusquam definiam, explicanda sunt duo: primò quid sit sensibile proprium & commune: deinde quomodo sit sensibile commune.

Certum est primò, illud vocari obiectum sensibile, quod percipitur ab aliquo sensu: illud autem triplex esse tradit Aristoteles *textu 63.* sensibile proprium per se, sensibile commune per se, sensibile per accidens. Sensibile proprium per se illud est, quod à nullo alio sensu externo percipitur præter illum, cuius est obiectum: ita color est proprium obiectum visus, sonus proprium obiectum auditus.

Sensibile

Quaest. I. Sect. III. de Speciebus intentionalibus 453

Sensibile commune illud est, quod non vno sensu externo, sed pluribus percipitur. Dixi pluribus, non autem omnibus, quia figuram v. g. non percipiunt omnes sensus, ut patet, sed visus tantum & tactus. Sensibile per accidens illud dicitur, quod non immutat villo modo sensum, sed cognoscitur tantum per immutationem alterius obiecti, cui coniungitur. Hoc modo substantia corporea est per accidens sensibilis, quia sui speciem ipsa non imprimit sensui, sed coniungitur tamen obiectis sensibilibus, quae illam impriment, & ex vi sensationis rei per se sensibilis dicitur ipsa sentiri consequenter: albedo enim v. g. immutat sensum non separata, sed in subiecto, quod sentitur per accidens, ex vi sustentationis quam praestat albedini.

Sensibile commune quintuplex.

Certum est secundò, sensibile commune quintuplex numerari ab Aristotele: quietem, motum, quantitatem, figuram, & numerum, neque plura posse assignari, cum nullam sit ex illis quod non percipitur à pluribus sensibus. Primò enim nomine quietis non sola intelligitur carentia motus, quae non est aliquid sensibile, cum non sit aliquid positum reale; sed intelligitur rei praesentia in loco permanentis & inuariata; haec enim sensibilis est, & percipitur visu & tactu; quo utroque sensu cognoscimus rem manere immotam. Secundò motus, ut patet, percipitur visu, auditu, & tactu. Videmus currere hominem, audimus, tactu percipimus, sicut & tactu exploramus pulsam arteriam. Tertio numerus non significat multitudinem ipsam formaliter, sed rerum entitates diuisas & discontinuas, quae multitudine percipitur tactu & visu; imò & auditus percipit multitudinem sonorum. Quarto nomine quantitatis non intelligitur quantitas praedicamentalis, seu extensio interna & entitativa, quam nullus percipit sensus; sed sola extensio localis & externa, quam percipiunt visus & tactus. Quintò nomine figurae significatur extensio illa externa prout sic vel sic disposita in ordine ad situm; illam enim etiam attingunt visus & tactus.

Non sunt nisi quinque.

Certum est tertio, non posse vllum excogitari sensibile commune, praeter illa quinque, & ad ea reuocari alia omnia, quae ab opticis solent numerari: v. g. reuocantur ad quantitatem aequale, inaequale, magnum, paruum, crassum, &c. ad figuram, laeue, acutum, concavum, obtusum; omnia etiam quae continentur sub situ, sessio, statio, ordo, dispositio, superum, inferum, dextrum, sinistrum, distans, propinquum: ad numerum paucitas & multitudo: ad motum tempus, quod non distinguitur à motu.

Sensibile commune verè cognoscitur.

Certum est quarto, sensibilia haec communia verè percipi à sensu exteriori, non autem à solo sensu communi, licet eorum aliqua non percipiantur à sensu externo nisi ut iuncto cum sensu communi, maius, minus, aequale, inaequale, simile, dissimile. Sed sensibile tamen commune ita percipitur ab externo sensu, ut nunquam percipitur sine sensibili proprio: figura v. g. non videtur sine colore, &c.

Difficultas tantum esse potest de illo qui existens supra caelum extendens manum, sentiret quantitatem caeli; nam sentiret se non posse ultra progredi, cum tamen in caelo non sint qualitates tangibiles: ergo ille perciperet sensibile commune sine sensibili proprio.

Respondeo quod ille tunc positiuè nihil sentiret, sed tantum negatiuè; sentiret enim se impediri, sed non sentiret impediens: sicut si aliquis ab Angelo detineretur, sentiret se detineri, sed Angelum non sentiret detinentem. His ita positis,

Eadem est species

Dico tertio, sensibile commune non percipi à

A sensu per propriam speciem distinctam à specie sensibilis proprii, sed per speciem omnino eandem sine modificatione vlla superaddita.

utriusque sensibilis.

Probatio.

Ratio est, quia illa non percipiuntur per species diuersas, quae percipiuntur per modum vnius coniuncti: sed sensibile proprium, & commune videntur per modum vnius coniuncti; nam sensibile proprium non videtur quasi in abstracto, sed sicut iacet hic & nunc à parte rei cum tali praesentia locali: ergo sensibile proprium & commune non videntur per diuersas species. Imò certum est, quod numerus & quies non possunt producere vllam speciem distinctam, cum non sint entitates distinctae. Denique sensibile commune nunquam percipi potest sine sensibili proprio: ergo signum est, sensibile commune cognosci per speciem sensibilis proprii.

Addebam, cognosci sine modificatione huius speciei, quod est difficilius, & video negari à multis, qui aiunt speciem sensibilis proprii modificari à sensibili communi: sed hoc nullo modo placet; volo enim utrumque sensibile cognosci per eandem speciem sine villo modo superaddito. Primò quia numerus & quies non sunt entitates villo modo distinctae à sensibili proprio: ergo non potest ab illis produci vllus modus in specie sensibilis proprii. Deinde si species sensibilis proprii modificaretur à sensibili communi, sequeretur sensibile commune videri per speciem sibi propriam, non autem per speciem sensibilis proprii, quia illud est vera species, quod repraesentat obiectum; illa entitas modalis superaddita per sensibile commune, repraesentat illud sensibile: ergo illa est vera & proprie dicta species.

Non modificatur species.

Obiicitur primò, Illa distinguuntur, quae possunt separari: sed species sensibilis proprii potest separari à specie sensibilis communis; quod probo. Nam coloratum quiescens mittit eandem speciem quam producebat dum moueretur: albedo sub figura triangulari non habet diuersam speciem ab ea, quam habebat sub figura rotunda: ergo species sensibilis proprii separatur à specie sensibilis communis.

Prima obiectio.

D Respondeo speciem sensibilis proprii nunquam separari à specie sensibilis communis; sed quoties mutatur sensibile commune, totam mutari speciem sensibilis proprii. Album triangulare, v. g. si fiat rotundum, producere incipit nouam speciem. Numerus tamen, cum non sit nisi multitudo vnitatum, non necessariò mutat totam speciem, sed partem tantum speciei; si enim tres erant homines, & incipiunt esse quatuor, non mutatur species aliorum trium, sed additur tantum species quarti.

Obiicitur secundò, Sensibile commune non est sensibile tantum per accidens: ergo non videtur per speciem sensibilis proprii, alioqui videbitur tantum ut coniunctum sensibili proprio; quod est videri per accidens. Imò si sensibile commune cognoscitur per speciem sensibilis proprii, quia non videtur sine sensibili proprio, sensibile proprium videbitur per speciem sensibilis communis, quia non videtur sine sensibili communi.

Secunda obiectio.

Respondeo, sensibile commune nullo modo esse sensibile per accidens, quia sensibile per accidens dicitur illud, quod nullo modo immutat sensum, sed tantum est coniunctum ei, quod sensum immutat; vnde neque proprie sentitur: sensibile autem commune reuerà sentitur, & immutat sensum, in quo producit speciem simul cum sensibili proprio. Sensibile autem commune potius dicitur videri per speciem sensibilis proprii, quam sensibile proprium

per

per speciem sensibilis communis; quia sensibile proprium est principaliter sensibile, quod propterea principaliter & primatim representatur per speciem. Sensibile autem commune secundario tantum cognoscitur, & concomitanter, & quasi affixum sensibili proprio.

Tertia ob-
iectio.

Obicitur tertio. Sensibilia primò diuersa non possunt representari per eandem speciem: color & figura sunt sensibilia primò diuersa: ergo non possunt representari per eandem speciem, cum ad diuersa pertineant prædicamenta. Imò cum sæpe sensibile commune sit modus distinctus à sensibili proprio, potest producere speciem distinctam.

Respondeo, sensibilia primò diuersa, si percipiuntur per modum vnus coniuncti, posse cognosci per eandem speciem, quia tunc in ratione sensibilis non sunt primò diuersa. Sensibile proprium, & sensibile commune videntur per modum vnus coniuncti, quia faciunt vnum per modum concreti: color v. g. & præsentia localis sunt vnus color præsens. Verum est, quædam sensibilia communia esse modos distinctos à sensibili proprio; sed nego producere speciem distinctam, quia non est quid distinctum in ratione sensibilis.

SECTIO III.

Quenam sint Specierum impressarum proprietates.

Considerata quidditate, sequuntur proprietates, quarum præcipua dicitur esse indiuisibilitas in representando. De illa ut distinctè dicam,

Duplex in
diuisibili-
as.

Certum est primò, duplicem distingui posse indiuisibilitatem specierum. Prima est diuisibilitas in essendo, altera diuisibilitas in representando. Species in essendo diuisibiles esse, nihil aliud est, nisi habere partes entitatuas extensas per totum subiectum; species v. g. coloris extensa est per totum oculum. Diuisibilitas in representando, siue ex parte obiecti, est illa secundum quam vna pars speciei representat vnâ partem obiecti, non totum obiectum, & altera pars representat aliam. Indiuisibilitas autem in representando ea est secundum quam vnâqueque pars speciei totum representat obiectum.

Species in
essendo
unt diui-
sibiles.

Certum est secundò, species omnes materiales esse diuisibiles in essendo, quia sunt accidentia quædam materialia recepta in subiecto diuisibili, v. g. in aëre vel in organo sensus; ac propterea sunt extensæ ad extensionem subiecti eo modo, quo accidentia reliqua sunt extensa. Imò illæ species sunt etiam intensiue diuisibiles; potest enim vna species esse intensior quàm altera, cum obiectum videatur aliquando clariùs, aliàs verò minùs clarè.

Species in
qualibet
parte me-
dij.

Certum est tertio, esse in qualibet parte medij & organi sufficientem speciem ad videndum totum obiectum, cum nulla sit pars medij è qua non videatur totum: ergo nulla est pars medij, in qua quælibet pars obiecti non producat sui speciem. Si ergo species est diuisibilis, quælibet pars parietis v. g. producat sui speciem in qualibet parte medij, & sic erunt in toto medio totæ species extensæ per totum medium, quot partes sunt in pariete. Si autem species sit indiuisibilis in representando, singulæ partes obiecti producent speciem in qualibet parte medij; sed illa vnica erit totum representans obiectum. Iis ita suppositis,

Status dif-
ficultatis.

Tota difficultas est, vtrum species sit indiuisibilis representatiue, idest vtrum quælibet pars speciei totum representet obiectum, adeò ut v. g. ea-

dem species quæ representat caput, representet etiam pedem & manum; an verò vna pars speciei representet caput; altera existens in eadem parte medij representet pedem; alia manum, &c.

Dicendum verò est, esse longè probabilius, quod species productæ ab obiectis, saltem heterogeneis, sunt diuisibiles in representando, ita ut singulæ partes obiecti saltem heterogeneæ represententur per diuersas partes speciei. Ita docent Suarez lib. 3. de anima, c. 2. Scheynerus lib. 3. de oculo, p. 1. c. 6. Aquilonius lib. 1. proposit. 47. Hurtadus disp. 12. sect. 5. Atriaga disp. 4. sect. 7. contra Toletum, Auer- sam, Conimbricenses.

Ratio autem est. Primò, quia si partes omnes obiecti visibiles videantur per eandem speciem indiuisibilem, necesse erit ut omnes æquè clarè videantur; quia cum claritas visionis oriatur ab intensione speciei, non potest vnum obiectum videri clariùs quàm aliud, nisi quia species vnus est intensior quàm species alterius: si autem videntur omnes partes obiecti per eandem speciem indiuisibilem, species vnus partis non est intensior quàm species alterius: ergo vna pars non videbitur clariùs, quàm altera; quod tamen manifestè repugnat experientiæ; nam partes distantiore eiusdem obiecti videntur minùs clarè quàm partes viciniore: ergo manifestum est, quod species est diuisibilis in representando.

Secundò, si plures partes obiecti representantur indiuisibiliter per eandem speciem, deberet necessitè mutari tota species velata, vel ablata quælibet parte obiecti: hoc autem absurdum est: ergo species non est indiuisibilis in representando. Maior clara est, cum enim supponatur vna pars obiecti non amplius representari per speciem per quam antea representabatur, necesse etiam est ut tota sit ablata species. Minor ergo probatur. Agens necessarium eodem semper modo agit, & idem illud producit, quod producebat priùs, si non fiat in eo aliqua mutatio: sed quando velantur pedes v. g. nulla fit mutatio intrinseca in capite: ergo caput idem producit, quod producebat antè. Imò quoties aliquis vertit caput, ita ut non amplius videat partem cæli quam priùs videbat, totum cælum, aërem & terra incipiunt producere nouam speciem. Imò si folium arboris, si formica videri de nouo incipiant, totum cælum & terra desinunt producere speciem quam priùs producebant; quod nihil sanè videtur perabsurdum.

Tertio species non potest representare obiectum à quo non producitur: sed species quæ representat caput hominis, non producitur à pedibus: ergo species quæ representat Petri caput, non representat pedes: ergo species non est indiuisibilis in representando. Probatur minor. Pedes non producant speciem obiecti, quod est visibile independentè à pedibus: sed caput est visibile independentè à pedibus: ergo pedes non producant speciem capitis. Deinde quando solum videtur caput sine pedibus, tunc caput non habet vim producendi speciem pedum: sed accedentibus pedibus caput non accipit vllam maiorem vim: ergo positus pedibus caput non producit eorum speciem. Et sanè videtur absurdum, quod minima formica, vel minimus lapillus existens in terra, producat speciem totius cæli & totius aëris, cum quibus videtur; cælum enim videtur omnino independentè ab hac formica: ergo producit speciem independentè ab illa, neque agit actione communi.

Obicitur primò. Quoties simul agunt plura agentia partialia, actione communi agunt, ita ut nequeat